

Aanmelding shortlist projecten

Oproep City of Things 2025

Implementatie van data-gebaseerde innovatieve oplossingen
voor gedeelde maatschappelijke uitdagingen

Waarvoor dient dit formulier?

Het indienen van een projectaanvraag voor de oproep City of Things 2025 verloopt in twee fasen. In de eerste, co-creatieve fase kan je met dit formulier een concreet projectidee aanmelden. Deze aanmelding dient om na te gaan of het potentiële projectvoorstel voldoende beantwoordt aan de doelstellingen van de oproep, om de aftoetsing met beleid te doorstaan en om de juiste partnerschappen met voldoende schaal te kunnen identificeren.

Op basis van deze vooraanmeldingen wordt door VLAIO beslist welke voorstellen verder kunnen worden uitgewerkt tot finale projectaanvragen. De criteria die hierbij gehanteerd worden zijn terug te vinden in [de handleiding op de VLAIO-website](#).

Deze aanmelding is een verplichte tussenstap om een project finaal goedgekeurd te krijgen.

In de tweede fase kan je via het aanvraagformulier je volledig projectvoorstel indienen.

Wie kan een project aanmelden voor de shortlist?

Vlaamse steden en gemeenten en de Vlaamse Gemeenschapscommissie kunnen **hoofdaanvrager** zijn. De indiener moet beschikken over rechtspersoonlijkheid (juridische vorm) en een inschrijvingsnummer hebben in de Kruispuntbank voor Ondernemingen (KBO).

Wat deze oproep betreft kunnen Vlaamse steden en gemeenten, de Vlaamse Gemeenschapscommissie, intercommunales, provincies, VVSG en KCVS **partners** zijn. Kennisinstellingen kunnen onder de kaderregeling O&O&I ook partners zijn in een project. Ook entiteiten van de Vlaamse overheid kunnen in een beperkte mate deel uitmaken van het partnerschap, bv. wanneer een kleine ontwikkeling nodig is om een data-uitwisseling met lokale besturen mogelijk te maken of om andere ondersteunende taken aan het project op te nemen. Ook de partners moeten beschikken over rechtspersoonlijkheid (juridische vorm) en een inschrijvingsnummer hebben in de Kruispuntbank voor Ondernemingen (KBO). Ondernemingen kunnen enkel als onderaannemer bij het project betrokken worden.

Wanneer dien je de aanmelding in?

Zorg dat je dit formulier voor 8 september 2025, 12 uur naar VLAIO mailt.

Aan wie bezorg je dit formulier?

Stuur dit ingevulde formulier per mail naar cityofthings@vlaio.be.

Waar vind je meer informatie over de oproep?

In de handleiding bij de oproep 2025 vind je gedetailleerde informatie over het indienen van een project. Je vindt de handleiding, het wettelijk kader en alle templates op <https://www.vlaio.be/nl/vlaio-netwerk/city-things-slimme-steden-en-gemeenten/hoe-een-aanvraag-indienen>.

Als je vragen hebt, kan je contact opnemen met VLAIO: Evy Dooms en Nils Walravens (cityofthings@vlaio.be).

1. Contactgegevens:

Sandrine Raskin

Projectcoördinator – dienst economie

Stad Mechelen

sandrine.raskin@mechelen.be

2. Kruis aan op welke van volgende domeinen je projectidee inspeelt:

- ☒ Smart Economy (incl. smart ports)
- ☒ Smart Government
- ☐ Smart People
- ☐ Smart Living
- ☐ Smart Mobility
- ☐ Smart Environment

3. Welke maatschappelijke uitdaging zou je willen aanpakken?

Vertrek daarbij vanuit de uitdagingen die jouw lokaal bestuur bijvoorbeeld heeft opgenomen in het bestuursakkoord.

Beleidsambities

In steden, gemeenten en lokale handelskernen wordt steeds meer data gegenereerd en ontsloten rond o.a. bezoekersstromen, toerisme, mobiliteit, handel, leefkwaliteit en ruimtelijke druk. Deze data zijn cruciaal om het beleid te ontwikkelen en de dienstverlening te verbeteren, in lijn met de ambitie van zowel steden en gemeenten als van het Vlaamse regeerakkoord om **datagedreven werken te implementeren**:

- **Beleidsplan Stad Mechelen 2026-2031:**
 - 275. Meten is weten. Met het SInCR-project beschikken we over een belangrijk beleidsondersteunend instrument dat datacaptatie mogelijk maakt. We willen dit verder inzetten en beter ontsluiten voor onze handelaars.
- **Bestuursnota Stad Leuven 2025-2030:**
 - 12.3 Stadsorganisatie – Digitalisering - Data: 38. We gebruiken steeds meer data om beslissingen te onderbouwen.
 - 3.3 Economie, ondernemen en werk – Handel en horeca – Aantrekkelijke handelskernen: Door de impact van economische, culturele en sportevenementen te meten, dragen we bij aan de samenwerking tussen handel, horeca, toerisme, sport en cultuur om zo gerichte investeringen in de aantrekkingskracht en vitaliteit van onze handelskernen te ondersteunen.
- **Bestuursakkoord Provincie Antwerpen 2025-2030:**

- 07 Economie - Detailhandelsbeleid. De dienst Detailhandel blijft zich onverminderd inzetten om lokale besturen te ondersteunen bij de ontwikkeling van een datagedreven en toekomstgericht detailhandelsbeleid.
- In West-Vlaanderen zet **Kernpunt** zich samen met hun nauwe partner POM West-Vlaanderen actief in om alle steden en gemeenten toegang te geven tot detailhandelsdata. Er is een bijkomende focus op kleine steden, gezien het ook in die kernen relevant is om beleid op data te baseren en niet louter op buikgevoel.
- **Vlaamse beleidsnota 2024-2029 Digitalisering en Interne Dienstverlening (M. Diependaele):**
 - OD1.2 We helpen lokale besturen om versneld te digitaliseren en ondersteunen hen via het Lokaal Digitaal programma.
 - SD3 We garanderen efficiënt, effectief en veilig databeheer zodat geavanceerde technologieën zoals AI verantwoord kunnen worden ingezet voor een datagedreven beleid en dienstverlening.”
- **Vlaamse beleidsnota 2024-2029 Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid (H. Crevits):**
 - 2.2.1. Eigen ondersteuningsaanbod verfijnen voor lokale besturen.
 - 2.3.1. Beleidsinstrumenten ter ondersteuning van lokale besturen bij hun digitaliseringstrajecten.
 - 4.1.2. Kennis en expertise versterken, datagedreven beleid bevorderen en een Vlaams stedelijk beleid stimuleren.

Maatschappelijke uitdaging

Ondanks deze ambities en de reeds genomen stappen in het opbouwen van datamaturiteit botsen lokale besturen op **3 fundamentele struikelblokken die het potentieel van een gedegen datagedreven beleidsvoering ondermijnen:**

1. **Gebrek aan vergelijkingsbasis:** Zonder ijkpunten is het moeilijk om data tussen wijken, handelaren, gemeenten of regio's onderling te vergelijken en te interpreteren. Ook contextuele verschillen (*zoals bevolkingsgrootte, toeristische drukte of infrastructuur*) zorgen ervoor dat ruwe cijfers weinig zeggingskracht hebben zonder interpretatiekader. Er kan geen onderscheid gemaakt worden tussen lokale trends en bredere evoluties, wat leidt tot gemiste kansen. **Zonder betrouwbare vergelijkingspunten ontbreekt het lokale besturen aan de mogelijkheid om beleidskeuzes evidence-based te evalueren en bij te sturen.**
2. **Sterke afhankelijkheid van externe datasystemen en leveranciers:** Wanneer een dataleverancier stopt of het businessmodel wijzigt, verliezen lokale actoren vaak de toegang tot hun eigen inzichten of kan de opgebouwde datahistoriek, die cruciaal is voor de correcte interpretatie en vertaalslag van deze data naar relevante inzichten en geconnecteerde acties, niet verdergezet worden. Dit zorgt voor een discontinuïteit zowel in de interne werking, als in de dienstverlening naar burgers en andere externe stakeholders toe.
3. **Capaciteitsverschillen:** Kleinere lokale besturen hebben vaak onvoldoende middelen of expertise om data te verzamelen en te interpreteren. Dit leidt tot ongelijke dienstverlening.

Deze obstakels leiden tot **fragmentatie, inefficiënte beleidsvoering en gemiste kansen** om het eigen beleid en de eigen dienstverlening te monitoren, te evalueren en bij te sturen op tal van vlakken:

- **Economisch:** lokale besturen en handelaren kunnen onvoldoende onderbouwd inspelen op bezoekerspatronen, commerciële trends of de impact van evenementen.
- **Maatschappelijk:** beleidsmakers missen diepgaand inzicht in commerciële activiteiten, leefbaarheidsproblemen, ruimtedruk of mobiliteitsuitdagingen in relatie tot vergelijkbare gebieden.
- **Strategisch en duurzaam beleid:** zonder standaardisatie riskeren steden de discontinuïteit van hun databeleid en kennisopbouw wanneer een specifieke leverancier of technologie wegvalt of de prijzen fors laat stijgen.
- **Regionaal:** samenwerking over gemeentegrenzen heen wordt belemmerd door de terughoudendheid om ruwe data uit te wisselen met mekaar, of door een te verschillende context of berekening van de data om studiegebieden te kunnen vergelijken.

Voor **burgers** betekent deze situatie dat hun noden en ervaringen vaak onvoldoende worden meegenomen in beleidsbeslissingen. De obstakels zorgen o.a. voor:

- **Gemiste kansen op maatwerk:** zonder betrouwbare data kunnen lokale besturen moeilijk inspelen op specifieke noden van wijken, doelgroepen of handelszones. Deze data kunnen bijdragen tot economisch gezonde handelskernen, tevreden bezoekers en meer leefbare kernen.
- **Ongelijke dienstverlening:** in kleinere gemeenten of minder datamature besturen krijgen burgers minder toegang tot innovatieve toepassingen zoals realtime mobiliteitsinfo, slimme meldingssystemen of gepersonaliseerde communicatie en kunnen ze minder profiteren van de voordelen van digitalisering.
- **Verlies van continuïteit:** wanneer dataplatformen verdwijnen of veranderen, merken burgers dat bepaalde diensten plots niet meer beschikbaar zijn, zoals dashboards over luchtkwaliteit, drukte of mobiliteit. Dat kan aanzetten tot onzekerheid of frustraties en het vertrouwen in de beschikbaarheid en de betrouwbaarheid van digitale overheidsdiensten schaden.

Het is duidelijk dat de uitdaging die DASTA! wil aanpakken technisch, organisatorisch en beleidsmatig complex is o.w.v. (1) fragmentatie (*data zit opgesloten in silo's met verschillende formaten, meetmethodes en tools*), (2) de terughoudendheid om absolute cijfers te delen (*privacy, strategie, 'slechte' publiciteit*) en (3) capaciteitsverschillen tussen de verschillende steden en gemeenten (*expertise, middelen, maturiteit*).

DASTA!

DASTA! onderneemt een ambitieuze en noodzakelijke stap om deze complexiteit te doorbreken met een laagdrempelige, bottom-up en decentrale aanpak aan de hand van een gestandaardiseerde methodologie gekoppeld aan vergelijkingsmetrieken, open standaarden en een opleiding op maat van elk type lokaal bestuur. Dit maakt het project uitdagend in opzet en uitvoering, maar ook wezenlijk vernieuwend en impactvol op lange termijn.

Door **dynamische, gestandaardiseerde én privacybewuste indicatoren** te ontwikkelen, wordt het mogelijk om wel te benchmarken en te leren overheen lokale grenzen. Het voorgestelde model sluit aan bij de principes van openheid en interoperabiliteit van de Vlaamse overheid, en biedt een

innovatieve, schaalbare aanpak die uniek is in Vlaanderen. Bovendien maakt dit lokale besturen minder afhankelijk van individuele leveranciers of tools: **data blijft bruikbaar, vergelijkbaar én overdraagbaar ook bij bronverandering**. Deze indicatoren worden **ontsloten en gevisualiseerd a.d.h.v. een herkenbare partner en/of platform**, waarbij het **gebruiksgemak van de eindgebruiker** prioritair is zodat ook de gap tussen grote en kleine gemeentes in toegang tot inzichten uit data kleiner wordt. Hierbij wordt een spin-off van Provincies in Cijfers onderzocht, alsook een verderzetting van de reeds ontwikkelde rapporten in Power BI vanuit het project SInCR.

Dit alles creëert ook een enorm **potentieel om de dienstverlening naar burgers te versterken**, ook in kleinere gemeenten. Dankzij gestandaardiseerde en vergelijkbare inzichten kan de dienstverlening beter afgestemd worden op lokale noden. Burgers krijgen een beleid dat gebaseerd is op objectieve feiten en relevante informatie, wat niet alleen zorgt voor betere beleidskeuzes maar ook het vertrouwen in het bestuur ten goede komt dankzij meer transparantie.

4. Wat is er – voor zover je weet – al geprobeerd om een oplossing te vinden voor deze maatschappelijke uitdaging?

We denken hierbij aan voorgaande projecten, onderzoeken, ontwikkelingen, proof of concept, piloten, testopstellingen,... Raadpleeg eventueel de lijst met goedgekeurde City of Things projecten op <https://www.vlaio.be/nl/projecten/city-of-things>.

Er zijn reeds verschillende Smart Economy projecten geweest die de interne datacultuur van steden en gemeenten m.b.t. lokale economie hebben versterkt. Deze projecten leverden waardevolle inzichten op, maar bleven vaak **lokaal, tijdelijk en moeilijk overdraagbaar**. Het zijn **losse puzzelstukken die geïntegreerd moeten worden in één overkoepelend verhaal**.

- De projecten **Datagestuurde Winkelgebieden (DGW)**, opvolger **SInCR**, en **DAKS 2.0**, zetten volop in op data ter ondersteuning van de lokale economie: onderzoeken welke databronnen prioritair zijn, het aankopen en verkennen van de benodigde databronnen, het ontsluiten, visualiseren en interpreteren ervan. Deze projecten waren erg belangrijk om data awareness te creëren, de interne datamaturiteit op te bouwen en de eigen data te vertalen naar inzichten, verrijkt met contextuele data zoals evenementen en het weer. Daarnaast werden ook de eerste stappen gezet rond datastandaardisatie met de **ontwikkeling van het OSLO-model rond lokale economie**. Een bredere vergelijkingsbasis ontbrak echter nog, de inzichten beperkten zich telkens tot eigen (*aangekochte*) data waardoor een benchmark met andere steden of gemeenten niet mogelijk was.
- Het project **Smart Retail Dashboard (SRD)** sloot hier inhoudelijk op aan door te zoeken naar een totaaloplossing voor steden en gemeenten, maar kon hier helaas geen betaalbaar eindproduct voor vinden.
- Via het project **INVEST** werd de markt van de detailhandelsdata in de diepte verkend. De partnersteden kregen een zeer uitgebreid datapakket ter beschikking dat interessante inzichten gaf over hun lokaal beleid op vlak van economie, mobiliteit en de mogelijkheden van detailhandelsdata. De recurrente aankoop van deze datasets bleek echter onhaalbaar door de te hoge kostprijs. Ook werd er binnen het project niet proactief ingezet op standaardisatie.

- In het project **VLOED** werden verschillende meetsystemen en technologieën om drukte te meten en te voorspellen vergeleken en werden deze data omgezet in een druktebarometer en een interactieve druktekaart, waardoor toepassingen van deze data voor de stad, de bezoekers en de lokale handelaars onderzocht konden worden. Dit project toonde de noodzaak aan van vergelijkbare indicatoren tussen steden, maar ook hoe technische fragmentatie en privacy beperkingen dit erg bemoeilijken.
- Het project **KICK** zette in op het delen van ervaringen rond het gebruik van big data en slimme technologieën om handelskernen te versterken. Centrumsteden in West-Vlaanderen kochten diverse databronnen aan en wisselden onderling ervaringen uit. De stad Kortrijk werkte in co-creatie met Proximus een nieuwe technologie voor passantentellingen uit. Dit project toonde hiermee de meerwaarde van zowel ervaringsuitwisseling als van samenwerking met de private sector aan, maar kende geen duurzaam vervolg.
- Het project **LODE** onderzocht hoe open data maximaal meerwaarde kan leveren in de stad. Hierbij werd vastgesteld dat de ambities rond open data nog te weinig worden gerealiseerd. De datasets bleken onvoldoende gestandaardiseerd en de resultaten beperkt tot het lokale ecosysteem.
- Binnen het project **GODO** werd onderzocht hoe een gemeente de differentiatie in opcentiemen als tool kan inzetten om meer gelijke voorwaarden voor handelaars te creëren. GODO maakt deze tool overzichtelijk voor gemeenten zodat ze snel kunnen inschatten welke impact dit heeft voor hun ondernemers en gemeentebegroting, en creëerde een Vlaamsbrede dataset die meer inzichten gaf in parameters als KI, opcentiemen op OV en bouwjaar voor handelspanden in alle Vlaamse gemeenten. Het project bracht onder meer de nood aan gestandaardiseerde data aan het licht. Door het ontbreken van standaardisatie in de bronbestanden werd gewerkt met vuistregels om een dataset op Vlaams niveau samen te stellen. Dit ging ten koste van de kwaliteit van de oorspronkelijke data.
- Het lopende project **waAI** wil met behulp van een geavanceerd monitoringsysteem de leemte opvullen waarbij lokale besturen te weinig zicht hebben op de evolutie van de winkelgebieden op hun grondgebied. Dankzij deze digitale tool kunnen lokale besturen zelf eenvoudig indicatoren in hun winkelgebied(en) monitoren door de jaren heen en benchmarken met vergelijkbare gebieden in andere gemeenten. Wegens budgettaire redenen konden helaas niet alle gewenste datastromen, zoals passantendata, opgenomen worden binnen de scope van het project.
- Binnen het lopende project **Marktwaaarde** wordt de impact van de lokale markt op handel en mobiliteit onderzocht om hier beleidsaanbevelingen uit te destilleren en een typologie per markt op te stellen. Er worden echter geen data samengebracht om een gestandaardiseerde vergelijking mogelijk te maken.
- Binnen het lopende VLAIO-TETRA project **Lokimpact** onderzoekt Thomas More de impactfactoren die maken of een evenement economisch succesvol is of kan zijn, resulterend in een scenariotool voor handelaren. Er worden echter geen gevalideerde benchmarks berekend rond het effect van evenementen.

Deze projecten hebben waardevolle kennis, technische expertise en datastromen opgeleverd met betrekking tot data voor lokale economie, maar **geen van hen slaagde erin om een structureel, bovenlokaal, betaalbaar en privacy-proof benchmark- en standaardisatiemodel te realiseren**. Vaak werden deeloplossingen ontwikkeld voor één stad of beperkte groep partners, zonder de schaal en governance die nodig zijn om een benchmark te creëren overheen steden en gemeenten. DASTA! brengt de leerlessen van bovenstaande projecten zoveel mogelijk samen en wil tegemoetkomen aan de verschillende obstakels o.m. dankzij een breed draagvlak van lokale besturen en een gedeeld standaardisatiekader.

5. Waarop zijn deze initiatieven – voor zover je weet – vastgelopen? Waarom zijn die niet (op grote schaal) geïmplementeerd?

De eerdere initiatieven rond datagedreven beleid in lokale besturen zijn vaak vastgelopen of niet op grote schaal geïmplementeerd omwille van een combinatie van structurele, technische en organisatorische obstakels:

1. **Geen oplossing om de afhankelijkheid van leveranciers (vendor lock-in) te counteren:** Veel projecten bouwden voort op gesloten systemen of specifieke data van externe leveranciers. Hierdoor werd het moeilijk om data over te dragen of te behouden bij een wijziging van leverancier of technologie.
2. **Geen duurzaam businessmodel:** Veel initiatieven werden projectmatig gesubsidieerd. Het uitwerken van een gedegen, realistisch en duurzaam business en governance model voor na afloop bleek vaak moeilijk haalbaar o.a. door te dure databronnen. Hierdoor bleven de initiatieven en projecten afhankelijk van subsidiemiddelen en kwam de schaalbaarheid en inclusiviteit in het gedrang.
3. **Te grootschalige aanpak:** Sommige projecten mikten op een allesomvattende top down “one size fits all”-oplossing die in realiteit niet realiseerbaar en betaalbaar bleek en daardoor niet uitgevoerd kon worden.
4. **Te hoge technische drempels:** Er werd vaak gerekend op geavanceerde kennis (*zoals Power BI, datawarehouses of API-integraties*) binnen de steden zelf. Kleinere gemeenten beschikten niet over de nodige expertise of middelen om hieraan deel te nemen.
5. **Gebrek aan standaardisatie:** Zonder een gedeeld datamodel, uniforme indicatoren en standaardisatie konden data niet betrouwbaar vergeleken worden tussen gemeenten, wijken of handelaren. Dit leidde tot fragmentatie en beperkte de bruikbaarheid van inzichten op regionaal of bovenlokaal niveau. Aanvullend werden OSLO-standaarden wel ontworpen, maar vaak niet geïmplementeerd (*o.a. o.w.v. te beperkte kennis bij afnemer, geen capaciteit bij de leverancier, ...*).
6. **Privacy- en concurrentiegevoeligheid:** De terughoudendheid om absolute cijfers te delen – uit vrees voor privacyproblemen, commerciële gevoeligheden of imagoschade – maakte het moeilijk om data openlijk te vergelijken of te interpreteren zonder een gedeeld interpretatiekader.
7. **Onbekend en onervarenheid:** Voor heel wat lokale besturen is de drempel te hoog om detailhandelsdata aan te kopen gezien de beperkte ervaring en datamaturiteit, omdat het niet in de beleidscultuur past en omdat de return on investment onzeker is. Lokale beleidsmakers hebben

nood aan concreet inzicht in de meerwaarde van dergelijke data en hoe deze effectief en op een betaalbare manier kunnen worden ingezet voor beleidsontwikkeling.

Kortom, de combinatie van technische afhankelijkheden, gebrek aan standaardisatie, onvoldoende lokale capaciteit en het ontbreken van een gedragen, schaalbaar model heeft ervoor gezorgd dat eerdere initiatieven niet breed konden landen of duurzaam geïmplementeerd werden. In geen enkel project werd de combinatie gerealiseerd van geanonimiseerde en **gestandaardiseerde indicatoren, open standaarden, leverancier-onafhankelijkheid en een governance- en opleidingsmodel** dat ook voor kleine en minder datamature besturen toegankelijk is. Precies dat gat wil DASTA! vullen, decentraal en bottom up.

6. Beschrijf het project. Wat denk je dat er nodig is om dit maatschappelijk probleem wel duurzaam en op basis van data aan te pakken? Geef een indicatie van de werkpakketten, deliverables, timing en budget die hiervoor nodig zouden zijn.

Het project DASTA! staat voor DATA STAndaardisatie. DASTA! stelt een **schaalbare methode en proces** voor waarin lokale actoren zoals steden en gemeenten de **eigen data** kunnen verwerken tot **gestandaardiseerde, geanonimiseerde indicatoren**. **DASTA! bouwt voort op de geleerde lessen uit eerdere projecten, maar pakt tegelijk de fundamentele knelpunten aan die opschaling tot nu toe hebben verhinderd.** Het project bundelt bestaande technische kennis, indicatoren en methodieken, en giet deze in een geïntegreerde aanpak bestaande uit:

- Een **gestandaardiseerde methodologie** die werkt met relatieve waarden (*zoals percentages of trends*), die het mogelijk maakt om evoluties in kaart te brengen en steden en gemeenten op een consistente manier met elkaar te vergelijken. Zo ontstaat een duidelijke benchmark voor lokale besturen.
- Het gebruik van **open standaarden en interoperabiliteitsprincipes**, zoals aangereikt door de Vlaamse Overheid, waardoor data en systemen onafhankelijk blijven van leveranciers. Binnen het project werken we aan vier niveaus van interoperabiliteit:
 - **Semantische interoperabiliteit:** gebruik van gestandaardiseerde definities (*bv. passant, evenement, bezoeker, ...*) en OSLO-modellen (*bv. OSLO-model Lokale economie, OSLO-model Verkeersmetingen, ...*), beschrijving en documentatie van de indicatoren, berekeningsmethodes en referentiegebieden (WP2).
 - **Organisationele interoperabiliteit:** operationalisering van bestaande OSLO-modellen en VLOCA documentatie (WP3 & 4), standaardprocedure voor onboarding van nieuwe gemeentes (*toegangsstructuur WP5*), governance-structuur waarin rollen en verantwoordelijkheden worden opgenomen en duurzame implementatie in bestaande tools (WP6) en aandacht voor verschillende niveaus van datamaturiteit (WP2 & WP7).
 - **Technische interoperabiliteit:** gebruik van beveiligde gegevensuitwisseling tijdens het project, gebruik van open standaarden en specificaties voor gegevensuitwisseling (*incl. referentiearchitectuur*) na afloop (*afhankelijk van de gekozen governance structuur is er sprake van een meer decentrale of centrale datastorage voor geautomatiseerde berekeningen, we kijken hier ook naar de literatuur en ontwikkelingen rond data spaces incl. trustframeworks, zie verduurzaming*).

- **Juridische interoperabiliteit:** gedeeld juridisch kader voor datadeling (*geen AI-systeem*) incl. modelovereenkomsten, gebruikersrechten en privacybescherming (*anonimisatie*) (WP6).
- **Governance- en opleidingsmodel** dat ook minder datamature besturen laagdrempelig betreft.
- **Leverancier-onafhankelijkheid** om vendor lock-in te vermijden aan de hand van de gebruikte normalisatie/standaardisatietechniek.

We starten vanuit datastromen gerelateerd aan drukte omdat dit een van de belangrijkste databronnen is voor lokale economie en omdat eerdere projecten hier al veel expertise en data hebben opgeleverd. We bouwen dus verder op de geleerde lessen en beginnen niet van nul. Dit geeft ons ook de kans het OSLO-model rond lokale economie effectief te implementeren (*organisatorische interoperabiliteit*). Zo kunnen we de basis van de gestandaardiseerde methode testen alvorens deze toe te passen op verschillende andere parameters. Hierbij kijken we naar data die reeds beschikbaar zijn bij steden en gemeenten, zowel aangekochte als open data, en zetten we een raamcontract via minicompetitie op voor data die additioneel aangekocht moeten worden. Dit raamcontract stellen we open voor alle Vlaamse steden en gemeenten.

Door gebruik te maken van een methodologie van standaardisatie en bestaande OSLO-standaarden effectief te implementeren, maken we de data deelbaar en vergelijkbaar. Deze gedeelde definities en normalisatie maken vergelijking over tijd, tussen gemeenten en tussen leveranciers mogelijk. Bovendien bewaakt de voorgestelde methodologie de privacy van de deelnemers en wordt er enkel een benchmark van gestandaardiseerde scores gedeeld om patronen en trends snel te kunnen detecteren. Tezelfdertijd zorgen we ervoor dat alle standaardisatielogica en indicatoren onafhankelijk blijven van één specifieke leverancier of systeem. Zo wordt het mogelijk om op een flexibele en duurzame manier met verschillende databronnen en partners te werken — en het risico op vendor lock-in sterk te reduceren.

DASTA! zorgt ervoor dat de opgebouwde kennis en investeringen uit eerdere projecten niet versnipperen, maar vertaald worden naar een blijvend instrument voor de hele Vlaamse regio. Het combineert technische innovatie, organisatorische verankering en bovenlokale samenwerking, waardoor de resultaten niet alleen tijdens het project, maar ook op lange termijn impactvol blijven. We voorzien een online tool, een **dynamisch monitorings- en evaluatiesysteem** overheen steden en gemeentes, op basis van de **eigen data van de steden en gemeenten** in combinatie met de gestandaardiseerde indicatoren om vergelijking met relevante steden of gemeentes mogelijk te maken. Dit creëert een **krachtig lokaal benchmarkinstrument** en een **duidelijk interpretatiekader** voor lokale besturen, met **respect voor privacy en context**. De focus ligt in de eerste plaats op data van steden en gemeenten. We zetten hierbij zoveel mogelijk in op bestaande tools en platformen, zoals het platform Provincies in Cijfers, waarbij een dynamische spin-off onderzocht wordt waarbij enkele regels vervallen (*bv. gebiedsdekkende data voor Vlaanderen*), en het ontwikkelde dashboard 'Drukke & Bestedingen' in Power BI uit SInCR (*maar ook toepasbaar in andere gebruikte systemen a.d.h.v. geautomatiseerde python-code*). Zo creëren we een zo laagdrempelig mogelijke toegang tot data voor lokale economie en blijven we bouwen aan de datamaturiteit binnen de lokale besturen via een lerend netwerk. We betrekken bewust volgers met een verschillend niveau van datamaturiteit

binnen het project en zetten volop in op training in datageletterdheid (*per datamaturiteit*) wat bijdraagt tot de maturiteitsopbouw binnen de lokale besturen zelf.

We voorzien volgende werkpakketten en deliverables om dit project tot een goed einde te brengen:

- **WP 1. Project management**

Lead: Stad Mechelen (*inhoudelijk*) + Stad Leuven (*administratief*)
Doel: Organisatie samenwerking, opvolging van de projectvoortgang, kwaliteitsbewaking
Activiteiten: - Overlegorganen met interne en externe stakeholders (*stuurgroep, klankbordgroep, projectwerkgroep, activatie en betrekking volgers, ...*)
- Administratieve opvolging en rapportages
- Opmaak en opvolging van overheidsopdrachten en contractmanagement
Deliverables: Verplichte rapportages en communicaties, verslagen overlegorganen, gunning en contracten
Timing: 01/03/2026 – 28/02/2029

- **WP 2. Co-creatie indicatoren**

Lead: Thomas More
Doel: Definiëren van breed gedragen indicatoren binnen de geïdentificeerde use cases (*zie WP4*)
Activiteiten: - Desk research (*samenbrengen inzichten voorgaande projecten*)
- Validatie van indicatoren met steden, gemeenten en intermediaire organisaties
- Inventarisatie + documentatie indicatoren en berekeningen (*semantische interoperabiliteit*)
- Mapping OSLO-standaarden
- Datamaturiteitsscan
- Analyse technische en organisatorische barrières bij lokale besturen
Deliverables: Set van gedocumenteerde indicatoren, resultaten datamaturiteitsscan
Timing: 15/03/2026 – 15/09/2026

- **WP 3. Methodologie voor standaardisatie**

Lead: Thomas More
Doel: Uitwerking standaardisatie- en vergelijkingskader
Activiteiten: - Opstellen en testen van technische setups om data te delen (*binnen project + verkennen na projectafloop i.s.m. WP6 verduurzaming en governance*)
- Analyse en berekening van indicatoren
- Visualiseren en testen uitgewerkte indicatoren met gebruikers (*kerngroep*)
Deliverables: Keuze technische setup (*binnen project + na afloop project*), documentatie standaardisatie, documentatie visualisatie en gebruikerstesting
Timing: 01/07/2026 – 31/03/2027

- **WP 4. Uitwerking test cases**

Lead: Thomas More (*coördinatie & kruisbestuiving*) + deellead per case

Doel: Valideren van de methodologie in diverse real-life contexten en bij verschillende maturiteitsniveaus

Activiteiten:

- Analyseren en implementeren van indicatoren op brede schaal (*incl. volgers*)
- Testen van relevantie en betrouwbaarheid van inzichten en visualisaties
- Aankopen benodigde databronnen
- Lerend netwerk overheen cases (*kruisbestuiving*)

Sub-werkpakketten:

- WP 4.1 Focus bezoekersdynamiek (*Lead: Stad Mechelen*)
Voorbeeldindicator: Relatieve bezoekersdrukke-index (*gestandaardiseerd, dus vergelijkbaar over verschillende inwonersaantallen of oppervlakte van grondgebied*)
- WP 4.2 Focus handelspanden en winkelgebieden (*Lead: Provincie Antwerpen*)
Voorbeeldindicator: Winkeldichtheid (*gestandaardiseerd op basis van een selectie van winkelverkooppunten in een afgebakende zone in relatie tot de bestaande ruimtelijke context*)
- WP 4.3 Focus toerisme (*Lead: KERNpunt*)
Voorbeeldindicator: Overnachtingsindex (*gestandaardiseerd, dus vergelijkbaar over verschillende niveaus van aanbod*)
- WP 4.4 Focus evenementen (*Lead: Stad Leuven*)
Voorbeeldindicator: bezoekersimpact per evenement (*bv. markt of muziekevent, gestandaardiseerd dus vergelijkbaar over verschillende grootordes van markten*)

Deliverables: Implementatie en visualisatie van indicatoren bij min. 10 besturen per case, geteste schaalbaarheid van technische setup, verbeterlogboek

Timing: 01/09/2026 – 31/08/2028

• **WP 5. Uitwerking monitoringstools**

Lead: Stad Mechelen + deelleads per onderdeel

Doel: Integratie van indicatoren in veilige en gebruiksvriendelijke tool voor lokale actoren

Activiteiten:

- Analyse en test spin-off Provincies in Cijfers
- Ontwikkeling prototype code voor bestaande tools (*bv. Power BI, maar ook output ook inlaadbaar in andere softwarepakketen*)
- Ontwerp beveiligde toegangsstructuur voor delen van data

Sub-werkpakketten:

- WP 5.1 Uitwerking spin-off Provincies in Cijfers (*Lead: Provincie Antwerpen*)
- WP 5.2 Uitwerking blauwdruk/prototype intern rapport (*Lead: Stad Mechelen*)
- WP 5.3 Uitwerking toegangsstructuur (*Lead: Thomas More*)

Deliverables: Spin-off Provincies in Cijfers, blauwdruk code, technische structuur voor verschillende niveaus van datamaturiteit

Timing: 01/01/2027 – 31/12/2028

• **WP 6. Verduurzaming, governance en opschaling**

Lead: Stad Leuven i.s.m. ABB (*VLOCA*)

Doel: Structurele verankering van het model in een open, overdraagbare en bestuurlijk gedragen structuur

Activiteiten:

- Mapping van en interviews met actoren
- Opstellen verschillende scenario's governance structuur
- Uitwerking juridisch kader rond datadeling, gebruikersrechten en privacybescherming (*trust framework i.s.m. technische opzet*)
- Opstellen van een governancestructuur met rollen en verantwoordelijkheden
- Opstellen van voorbeeldovereenkomsten

Deliverables: Governanceplan, documentatie, beleidsaanbevelingen voor Vlaamse integratie, trustframework

Timing: 01/03/2026 – 01/12/2028

• **WP 7. Opleiding en maturiteitsopbouw**

Lead: KERNpunt + provincie Antwerpen

Doel: Opbouw en versterking datamaturiteit bij lokale besturen

Activiteiten:

- Organisatie opleidingen ('*Wat doen we met data?*') via lerend netwerk lokale besturen
- Inbedding werking detailhandelscoaches

Deliverables: Opleidingspakket voor beleidsmakers (*verschillende maturiteitsniveaus*), opleidingspakket voor technische profielen in de stad

Timing: 01/10/2026 – 28/02/2029

• **WP 8. Disseminatie projectresultaten**

Lead: KERNpunt

Doel: Verspreiding van de geleerde lessen, stimuleren van verdere adoptie in Vlaanderen

Activiteiten:

- Opmaak eindrapport en publicatie met de geleerde lessen
- Uitwerking communicatiecampagne
- Opzet webinar
- Organisatie slotevent

Deliverables: Eindrapport, publicatie, webinar, slotevent

Timing: 01/09/2026 - 28/02/2029

Kostenoverzicht (zie excel 'CoT_2025_vooraanmelding_DASTA_Werkpakketten' voor meer details)

Kostenrubriek	Bedrag	Omschrijving
1. Investeringskosten	€ 0	Nvt
2. Werkingskosten	€ 545.000	Communicatiekosten, kosten server & data storage, raamcontract data partners & volgers
3. Externe prestaties	€ 145.000	Inzet van externe expertise m.b.t. Provincies in Cijfers, BI consultancy, business & governance expertise, juridische ondersteuning en data specialist
4. Personeelskosten (6 partners)	€ 680.740	Inzet van personeel vanuit de diensten Economie en Data / BI

5. Overhead	€ 102.111	<i>Forfait van 15%</i>
TOTALE KOSTEN:	€ 1.472.851	

Projectfinanciering

Projectfinanciering	Bedrag	%
VLAIO	€ 1.178.281	80%
Regulier budget data lokale economie + personeelskosten vaste medewerkers	€ 294.570	20%

7. Welke partners heb je al gesproken en is er engagement om betrokken te worden bij het project? Dit kunnen andere lokale besturen zijn, intercommunales, provincies, entiteiten van de Vlaamse overheid, enzovoort.

Er bestaat reeds een vast partnerschap tussen Stad Mechelen, KERNpunt, Provincie Antwerpen, Thomas More Research, Stad Leuven en het Agentschap Binnenlands Bestuur (*expertisecentrum VLOCA*) als (co-)promotoren van dit project met elk een duidelijk afgebakende verantwoordelijkheid, zoals aangegeven in bovenstaande werkpakketten.

Daarna gaven volgende steden, gemeenten en organisaties alvast aan geïnteresseerd te zijn mee te stappen in dit project als volger: Antwerpen, Asse, Brasschaat, Brugge, Buggenhout, Dendermonde, Diest, Diksmuide, Economisch Huis Oostende, Hasselt, Herentals, Geel, Genk, Gent, Koksijde, Kontich, Kortrijk, Lier, Lille, Mol, Nijlen, Oudenaarde, Poperinge, Roeselare, Sint-Katelijne-Waver, Temse, Tielt, Turnhout, Waregem, Westtoer, Willebroek en Zwevegem.

8. Welke eindresultaten heeft het project voor ogen? Wat is de beoogde meerwaarde voor de partners binnen én buiten het project? Hoe kunnen de resultaten verduurzaamd worden na afloop van het project?

DASTA! wil volgende eindresultaten neerzetten:

1. **Gestandaardiseerd indicatorenkader:** een gevalideerde set indicatoren, bruikbaar op lokaal niveau en via relevante filters op regionaal niveau (bv cultuurstad, kuststad), ontwikkeld volgens open standaarden en voorzien van duidelijke definities en berekeningsmethoden zodat vergelijkbaarheid en hergebruik gegarandeerd zijn.
2. **Opzet monitoringsplatform:** een schaalbaar dashboard dat enerzijds lokale besturen en handelaren in staat stellen om data te verwerken tot geanonimiseerde, vergelijkbare inzichten en anderzijds deze relatieve indicatoren visualiseert overheen gemeenten en lokale besturen (*zowel open beschikbaar/raadpleegbaar via een online tool als implementeerbaar in de eigen gebruikte software pakketten*).
3. **Open standaardisatie- en datamodellen:** documentatie en technische specificaties die onafhankelijk zijn van leveranciers, zodat het model volledig hergebruikt kan worden.

4. **Governance- en samenwerkingsmodel:** een gedragen organisatorische structuur voor datadeling, beheer en verdere ontwikkeling van het systeem, inclusief afspraken over eigenaarschap en toegang en modelovereenkomsten.
5. **Training en implementatie lokale besturen:** effectieve toepassing van bovenstaande resultaten bij de betrokken lokale besturen met opleidingen en begeleiding op maat van verschillende maturiteitsniveaus om duurzame interne capaciteitsopbouw te verzekeren.

Beoogde meerwaarde voor partners

Voor **lokale besturen** biedt het project een krachtig instrument om het beleid te onderbouwen met betrouwbare, vergelijkbare en contextuele data. Dankzij de gestandaardiseerde en geanonimiseerde indicatoren kunnen steden en gemeenten hun eigen prestaties en uitdagingen beter begrijpen én vergelijken met gelijkaardige gebieden, inclusief de mogelijkheid om trends vroegtijdig te detecteren en beleid proactief bij te sturen. Daarenboven wordt hun datamaturiteit verder versterkt dankzij de nodige training en eenvoudigere toegang tot de eigen databronnen. Ook vermindert de afhankelijkheid van specifieke leveranciers, wat de continuïteit en autonomie van het lokale databeleid versterkt.

Voor **provinciale of Vlaamse beleidsmakers** biedt het project een unieke kans om over gemeentegrenzen heen trends en knelpunten te detecteren. De relatieve en gestandaardiseerde data maken het mogelijk om beleidsmaatregelen beter af te stemmen op regionale noden en om intergemeentelijke samenwerking te faciliteren. Bovendien draagt het project bij aan een meer gelijke toegang tot data-inzichten, ook voor kleinere of minder datamature gemeenten.

Onderzoeksinstellingen kunnen bouwen op het indicatorenkader en de open datamodellen om verder onderzoek te doen naar stedelijke dynamieken, economische veerkracht of ruimtelijke planning. Een academische publicatie over de gebruikte methode wordt nagestreefd, met presentatie op relevante internationale congressen.

Voor **burgers** betekent DASTA! dat beleidsbeslissingen beter onderbouwd worden met actuele, objectieve en vergelijkbare gegevens. Dit verhoogt onder meer de kans op maatwerk in dienstverlening, zoals het optimaliseren van mobiliteitsstromen tijdens evenementen, het versterken van de leefkwaliteit in winkelgebieden en het behouden van een divers en aantrekkelijk handelsaanbod. Bovendien zorgt de open en transparante communicatie in het online platform ervoor dat burgers beter begrijpen welke keuzes hun lokaal bestuur maakt en waarom. Dit bevordert vertrouwen in de overheid en stimuleert participatie.

Technologiepartners krijgen de kans om aan te sluiten op een open en modulair systeem, wat innovatie stimuleert zonder dat er sprake is van vendor lock-in. Dit opent de deur naar een breder ecosysteem van datagedreven oplossingen die lokaal én schaalbaar inzetbaar zijn (*opstap naar data spaces*).

Verschillende types **leveranciers** krijgen toegang tot de markt van de lokale besturen. Dit vergroot concurrentie en verdere ontwikkeling en verfijning van het aanbod.

Handelaars en ondernemers krijgen via het project toegang tot inzichten die hen helpen om hun werking beter af te stemmen op bezoekersstromen, seizoensinvloeden of commerciële trends —

zonder dat ze gevoelige of absolute cijfers moeten delen. De lokale benchmarktools maken het mogelijk om prestaties te vergelijken binnen een veilige en privacy vriendelijke context. Dit stimuleert samenwerking binnen handelskernen en versterkt de positie van ondernemers in hun dialoog met lokale overheden.

Verduurzaming na afloop van het project

Een van de belangrijkste hefboomen voor verduurzaming is het gebruik van **open standaarden en transparante methodologieën**. Alle indicatoren, datamodellen en standaardisatielogica worden gedocumenteerd en gedeeld in een vorm die herbruikbaar is voor andere steden, regio's of partners. Dit zorgt ervoor dat het project niet afhankelijk is van één specifieke context of technologie, en dat de opgebouwde kennis breed inzetbaar blijft, ook na afloop van het project.

Door bewust te kiezen voor een **modulaire en leverancier-neutrale opzet**, wordt het risico op vendor lock-in sterk verminderd. Lokale besturen kunnen flexibel blijven in hun keuze van databronnen, tools of partners, zonder dat dit ten koste gaat van de vergelijkbaarheid of continuïteit van hun inzichten. Dit maakt het systeem toekomstbestendig en aanpasbaar aan technologische evoluties.

Voor het monitoringsplatform wordt de mogelijke verankering binnen Provincies in Cijfers onderzocht. Indien deze optie haalbaar, relevant en betaalbaar blijkt, is het de ambitie van de provincies om dit op lange termijn te blijven ondersteunen. Zo niet, wordt binnen het project op zoek gegaan naar alternatieve pistes.

Om de resultaten structureel te verankeren, wordt een **governancemodel** opgezet (*i.s.m. met partner ABB - VLOCA*) waarin afspraken worden gemaakt over **het beheer, de actualisatie en de verdere ontwikkeling van het systeem**. Dit kan bijvoorbeeld via een intergemeentelijk samenwerkingsverband, een kennisnetwerk of een publiek-privaat consortium. Zo blijft het systeem levend en gedragen, ook na afloop van de projectfinanciering. De verschillende scenario's voor het beheer en de verankering van de standaardisatie- en datamodellen worden verder verkend in WP6 binnen het project. De juiste partners voor deze verduurzaming zijn alvast aan boord en de betrokken provincies kunnen een centrale rol opnemen o.a. via Provincies in Cijfers. Een stedelijk kernteam (*bv. Mechelen of Leuven*) bewaakt de praktijkrelevantie en initieert wijzigingen op basis van noden vanuit het lerend netwerk. Thomas More of een vergelijkbare onderzoeksinstelling valideert nieuwe of aangepaste indicatoren wetenschappelijk. KERNpunt blijft de brug slaan naar ondernemers en handelaren. Afhankelijk van de uitkomst van de lopende gesprekken, kunnen verschillende spelers optreden als technisch beheerder van het referentiedatamodel. Mogelijk interessante aanvullende actoren zijn VVSG, intercommunales met sterke datawerking, en Vlaamse entiteiten zoals Digitaal Vlaanderen of Statistiek Vlaanderen voor strategische afstemming.

We kijken hiervoor ook naar Europese voorbeelden en materiaal zoals de **Data Spaces Blueprint v2.0**¹ die een solide referentiekader bieden voor het duurzaam beheren van standaardisatie- en datamodellen, met praktische bouwstenen voor governance, technische architectuur en trustmechanismen. Zo gebruikt de blueprint een modulair, meerlagig architectuurmodel met heldere rollen voor dataproviders, gebruikers, dienstenleveranciers, intermediairs en orkestratoren. Een

¹ [Data Spaces Blueprint v2.0 - Home - Blueprint v2.0 - Data Spaces Support Centre](#)

trustframework legt de basis voor transparante afspraken over identiteit, toegangscontrole en gebruiksvoorwaarden binnen een dataroom (*data space*).

Een belangrijk onderdeel van de verduurzaming is **het versterken van de interne maturiteit bij lokale actoren**. Via opleidingen, handleidingen en ondersteunende tools worden steden, gemeenten en handelaren in staat gesteld om zelfstandig met de indicatoren en benchmarktools aan de slag te gaan. Dit vermindert de afhankelijkheid van externe expertise en verhoogt de kans op blijvend gebruik.

Tot slot wordt ingezet op **opschaling via beleidsmatige verankering**. De resultaten van het project kunnen geïntegreerd worden in bredere Vlaamse of regionale strategieën rond slimme steden, lokale economie of digitale transformatie. Door aansluiting te zoeken bij bestaande beleidskaders en financieringskanalen, wordt het mogelijk om het model verder uit te rollen en structureel te ondersteunen.